

SOOVITUSED

ELi-ASERBAIDŽAANI KOOSTÖÖNÕUKOGU SOOVITUS nr 1/2018,

28. september 2018,

ELi-Aserbaidžaaani partnerluse prioriteetide kohta [2018/1598]

ELi-ASERBAIDŽAANI KOOSTÖÖNÕUKOGU,

võttes arvesse ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Aserbaidžaaani Vabariigi vahelist partnerlus- ja koostöölepingut, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 81,

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Aserbaidžaaani Vabariigi vahelisele partnerlus- ja koostöölepingule (edaspidi „leping“) kirjutati alla 22. aprillil 1996 ja see jõustus 1. juulil 1999.
- (2) Lepingu artikli 81 kohaselt võib koostöönõukogu anda asjakohaseid soovitusi, et saavutada lepingu eesmärgid.
- (3) Lepingu artikli 98 kohaselt võtavad lepinguosaliselised kõik üld- või erimeetmed, mida on vaja nende lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks, ja hoolitsevad lepingus sätestatud eesmärkide saavutamise eest.
- (4) Euroopa naabruspoliitika läbivaatamise tulemusena tehti ettepanek alustada partneritega tehtavas koostöös uut etappi, mis looks mõlemal poolel suurema omalustunde.
- (5) Euroopa Liit ja Aserbaidžaaan soovivad tugevdada partnerlust, leppides kokku reas prioriteetides aastateks 2018–2020, et toetada ja tugevdada Aserbaidžaaani toimetulekuvõimet ja stabiilsust.
- (6) Sellest tulenevalt on lepinguosaliselised leppinud kokku ELi-Aserbaidžaaani partnerluse prioriteetide tekstis, mis toetab lepingu rakendamist, keskendudes koostööle ühiste huvide valdkonnas,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE SOOVITUSE:

Artikkel 1

ELi-Aserbaidžaaani koostöönõukogu soovitab lepinguosalistel rakendada lisas esitatud ELi-Aserbaidžaaani partnerluse prioriteetidid.

Artikkel 2

Käesolev soovitus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 28. september 2018

Koostöönõukogu nimel

F. MOGHERINI

E. MAMMADYAROV

⁽¹⁾ EÜTL 246, 17.9.1999, lk 3.

LISA

EUROOPA LIIDU JA ASERBAIDŽAANI PARTNERLUSE PRIORITEEDID

I. TAUST

1. Euroopa naabruspoliitika läbivaatamise raames on EL ja Aserbaidžaan leppinud kokku ühistes partnerluse prioriteetides, et veelgi tugevdada omavahelisi suhteid, mis põhinevad vastastikusel huvil ja ühistel väärtustel, nagu inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte austamine ning kohustus austada ja toetada territoriaalset terviklikkust, rahvusvaheliste riigipiiride puutumatust, teineteise sõltumatust ja suveräänsust, et vormida omavahelist koostööd, võttes asjakohaselt arvesse majanduslikku jätkusuutlikkust ning suunata partnerlust peamiselt järgmise perioodi (2018–2020) vältel. Partnerluse prioriteedid on kindlaks määratud kaasavas protsessis, milles on osalenud eri sidusrühmad, sh kodanikuühiskond.
2. Partnerluse prioriteedid tuginevad varasemale viljakale koostööle, sealhulgas ENP tegevuskava rakendamisele, ja asendavad kõnealuse tegevuskava. Need kajastavad nii ELi kui ka Aserbaidžaan huve, väljendades partnerlussuhte valitsevat võrdsust ja vastastikkust. Uuendatud partnerluse eesmärk on teravdada meie suhte fookust osana laiemast poliitilisest raamistikust, mis on ette nähtud uues ELi-Aserbaidžaan lepingus selleks, et aidata saavutada ühiseid eesmärke, nagu rahu ja julgeolek, jõukus, vastupanuvõime ja stabiliseerimine, ning toetada reforme, mida Aserbaidžaan kavatses selles kontekstis ette võtta, ja saavutada konkreetseid tulemusi kõikide kodanike hüvanguks. ELi-Aserbaidžaan partnerluse prioriteetidega vormitakse läbivaadatud Euroopa naabruspoliitika eesmärgid konkreetseteks koostöövaldkondadeks ja need kujundavad edaspidist tegevust korrapärase poliitilise ja valdkondliku dialoogi pidamisel, mis tuleb ELi-Aserbaidžaanis uues lepingus kokku leppida.
3. Partnerluse prioriteetides kajastub keskendumine õigusriigile, põhiõigustele ja üldinimlikele väärtustele. Samuti toetatakse prioriteetidega kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärke, sealhulgas ÜRO 17 kestliku arengu eesmärki, 2015. aasta Pariisi kliimakokkuleppe rakendamist ja poolte kindlat tahet tegeleda kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise, vaesuse ja ebavõrdsuse probleemidega.
4. Need Aserbaidžaan partnerluse prioriteedid on rühmitatud sama nelja teemavaldkonna alla nagu Brüsselis toimunud idapartnerluse tippkohtumisel 24. novembril 2017 kokku lepitud tegevuskavas „20 tulemust aastaks 2020“, järgides samas diferentseerimise põhimõtet. Partnerluse prioriteedid ja „20 tulemust aastaks 2020“ peaksid võimaluse korral teineteist toetama.
5. Aserbaidžaan püüab oma majandust mitmekesistada ja tegeleb kaugeleulatuva majandusreformide kava väljatöötamisega. EL on riigis üks peamisi investoreid, andes üle poole välismaistest otseinvesteeringutest nii naftasektoris kui ka muudes sektorites. Sellega seoses on EL ja Aserbaidžaan nõus jätkama oma majanduslikku dialoogi ja koostööd majanduse mitmekesistamise ja jätkusuutliku majanduskasvu heaks, keskendudes Aserbaidžaanis toetamisele ärikliima ja äritingimuste parandamisel kõigis sektorites, nagu on põhjalikumalt käsitletud punktis 19. Tuginedes Aserbaidžaanis ja ELi ühisele strateegilisele eesmärgile luua otsesed energia- ja transpordihendused, annab Aserbaidžaan rolli strateegilise energiapartnerina ja tema geograafiline asukoht loomuliku transpordisõlmena võimaluse laiendada lepinguosaliste tegevuskava ühenduste loomise valdkonnas, elavdada kaubandust ja logistikat ning teha piirkonnas võimalikuks olulised ida-lääne- ja põhja-lõuna-suunalised transpordiprojektid.
6. Tuginedes muu hulgas taasalanud dialoogile inimõiguste alal, tihendatakse koostööd õigusriigi, kohtusüsteemi reformi ja avaliku halduse reformi alal. Kiirendatakse liikuvuspartnerluse ning viisalihtsustuslepingu ja tagasivõ-tulepingu rakendamist. Et edendada teadmiste ja oskusteabe vaba liikumist, tugevdatakse koostööd hariduse, teadusuuringute ja innovatsiooni ning kultuuri valdkonnas.
7. Partnerlusprioriteedid on aluseks ka ELi ja Aserbaidžaan tulevasele finantskoostööle ja programmitööle, eelkõige järgmisele, 2018.–2020. aasta ühtsele toetusraamistikule Aserbaidžaanis jaoks. Et kokku lepitud eesmärgid ellu viia, vaatavad lepinguosalised koos sidusrühmadega partnerluse prioriteetide rakendamise korrapäraselt läbi.

II. PRIORITEEDID

8. Koostöö ulatub heast valitsemistavast, õigusriigist ja inimõigustest, kodanikuühiskonnaga peetavast dialoogist ja inimestevahelistest kontaktidest kestliku arengu ja moderniseerimise, teadusuuringute ja innovatsiooni, transpordi, energia ja kliimameetmeteni ning kõrgete keskkonnastandardite edendamiseni.

9. Kestva ja jätkusuutlikuma majanduskasvu saavutamiseks tehtav majanduskoostöö on suurt vastastikust huvi pakkuv valdkond, kus uuritakse kõiki võimalusi, kuidas parandada ettevõtluskeskkonda. Jätkusuutliku ja kaasavama majanduskasvu kiirendamine nõuab pikas perspektiivis tugevaid avalikke institutsioone ja paremat juhtimist, kindlamat tööõiguse normidest kinnipidamist, paremaid taristuühendusi, loodusvarade kestlikku majandamist ning sobivaid oskusi ja inimekapitali. Nende küsimustega tegelemine loob soodsad tingimused tihedamaks koostööks olulisemates sektorites ja suuremaks liikuvuseks, mis on kasulik nii Aserbaidžaanile kui ka ELi kodanikele. Kuna eesmärkide saavutamiseks on vaja multidistsiplinaarset ja valdkondadevahelist lähenemist, hõlmab iga prioriteetne teema mitut elementi.
10. Allpool kirjeldatud poliitilise, majandusliku ja tehnilise koostöö valdkonnad ei ole ammendavad; ELi ja Aserbaidžaan vaheline koostöö võib hõlmata rohkemaid valdkondi, mida ka soovitatakse. Koostööd võib arendada kahepoolset ning mitmepoolset kontekstis, kus Aserbaidžaan osalus võiks veelgi suurendada.
11. Erasektori arengu, jätkusuutliku majanduskasvu, eesmärgikindla keskkonnapoliitika ja sotsiaalse innovatsiooni jaoks on väga tähtis elujõuline kodanikuühiskond. Kvaliteetseks dialoogiks sektori reformi üle on vaja tehnilisi eriteadmisi. Koostöö eesmärk on tugevdada kõikide sidusrühmade suutlikkust.
12. Kodanikuühiskonnal võimaldatakse suurendada oma osalus avalikus elus. Muud asjakohased valdkondadevahelised küsimused, nagu soo-, kliima-, keskkonna- ja sotsiaalsed küsimused, peavoolustatakse kõigis asjaomastes poliitika-valdkondades. Erilist tähelepanu pööratakse tööhõivevõimaluste edendamisele naiste ja noorte jaoks.

1. Institutsioonide ja hea valitsemistava tugevdamine

13. Aserbaidžaan ja EL edendavad head valitsemistava ja parandavad pidevalt Aserbaidžaan avalikku haldust, sealhulgas avalikku teenistust ja kohtusüsteemi. See hõlmab koostööd julgeolekuküsimustes.
14. Erilist tähelepanu pööratakse õigusriigile, sealhulgas kohtusüsteemi sõltumatusele, erapooletusele, kvaliteedile ja tõhususele. Lepinguosalised jätkavad jõupingutusi, et reformida avalikku haldust kõigil valitsustasanditel, sealhulgas kohalike omavalitsusi ja õiguskaitseasutusi ning riigi rahanduse juhtimist. Koostöö eesmärk on tugevdada eespool nimetatud institutsioonide vastutust ja tulemuslikkust ning avaliku teenuse osutamise läbipaistvust ja tõhusust, võttes aluseks head tavad ja kasutades muu hulgas laialdaselt e-valitsust. Ühtlasi püüavad lepinguosalised võtta poliitika väljatöötamise ja hindamise aluseks selged tõendid, mida saadakse muu hulgas kvaliteetselt statistikateenistusest, ja kaasata poliitika kujundamise protsessi ka kodanikuühiskonna.
15. Haldusreformi ja õigusriigi tugevdamiseks tehtava koostöö üks olulisi elemente on võitlus korruptsiooni vastu. Koostöö eesmärk on tugevdada korruptsioonivastase võitlusega tegelevate asutuste suutlikkust ja avarada nende tegevusvälja, parandada õiguskeskonda, võttes arvesse parimaid rahvusvahelisi tavasid ja standardeid, eelkõige riigihangete süsteemi ja avaliku sektori ülesannete haldamist, kus majanduslikud ja muud huvid on kõige suuremad (nt hanked ja load), et tagada kõrged eetikainormid. Läbipaistvus on oluline element, mis aitab vältida huvide konflikte ja suurendada vastutust rikkumiste korral. Samuti tugevdatakse koostööd võitluses ELi ja Aserbaidžaan finantshuve kahjustavate pettuste vastu. Lepinguosalised teevad koostööd ka kuritegelikul teel saadud vara sissenõudmise alal ning võitluses rahapesu vastu, kasutades selleks sobivat institutsioonilist ja õigusraamistikku, sealhulgas kaaludes riikliku kriminaaltulu jälitamise talituse loomist.
16. Koostööga julgeolekusektoris püütakse suurendada asjaomaste ametivõimude suutlikkust ja laiendada nende vastutusalala ning tegelda ühiste mureküsimustega võitluses organiseeritud kuritegevuse, uimastite ja terrorismi vastu, sealhulgas terrorismi rahastamine vastu, kasutades selleks viise, mis on kooskõlas mitmesuguste ELi-Aserbaidžaan suhteid reguleerivate lepingute vabadust, turvalisust ja õigust käsitlevate sätetega. Lepinguosalised teevad ka rohkem jõupingutusi, et suurendada võimet küberohtudele vastu panna.

2. Majandusareng ja turuvõimalused

17. EL toetab Aserbaidžaan püüdeid mitmekesistada oma majanduse struktuuri ja suurendada oma ekspordipotentsiaali ja sissetulekuallikaid, et saavutada jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv, mis tuleneb arukast, keskkonnanahoidlikust ja sotsiaalsest ringmajandusest. Lepinguosalised edendavad kahepoolset kaubandust kõigis sektorites, sealhulgas tegeldes vastastikuse turulepääsu küsimuste ja investeerimisprobleemidega.

18. Aserbaidžaaani liikmesus Maailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO) on siinkohal oluline eesmärk ja EL on valmis seda protsessi aktiivselt toetama.
19. Lepinguosalised teevad koostööd, et arendada Aserbaidžaanis välja ettevõtlust võimaldav ja soodustav keskkond, mis põhineb makromajanduslikul stabiilsusel, õiglasel konkurentsil ja avalikul sektoril, mis kohaldab tõhusalt ja erapooletult õigusriigi põhimõtteid. Avaliku sektori poliitika, mis juhindub strateegilisest tegevuskavast riigi majanduse väljavaadete kohta ning on saanud inspiratsiooni Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ hinnangus esitatud sellekohastest soovitudest, seab eesmärgiks väikeste ja keskmiste ettevõtjate (VKEd) toimimise lihtsustamine, sest VKEd on peamised töökohtade loojad. Selline lihtsustamine võib toimuda rahastamise kättesaadavuse parandamise, intellektuaalomandi õiguste tugevama kaitse ja jõustamise või info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õiguskeskkonna ja taristu uuendamise vormis. Ka ettevõtlust toetavate organisatsioonide edendamine ja VKEd juurdepääs parematele äriteenustele soodustab Aserbaidžaaani ettevõtete lõimumist üleilmsetesse väärtusahelatesse, aitab jagada teadmisi ja arendada välja tööstusharusid. Ettevõtluse arengut aitab hoogustada Aserbaidžaaani aktiivne osalus ELi programmides, nagu VKEd programmid (COSME) ja teadusuuringute ja innovatsiooni programmid (Horisont 2020). Soodustatakse tihedamaid sidemeid hariduse ja ettevõtluse vahel, sealhulgas ettevõtlusinkubaatorite kaudu.
20. Selleks et tagada tasakaalustatud, jätkusuutlik ja kaasav areng ning majanduse mitmekesistamine, teevad EL ja Aserbaidžaan koostööd piirkondliku ja maaelu arengu alal, et tugevdada kohalikku haldust ja kodanikuühiskonda ning eelkõige suurendada põllumajanduses ja maapiirkondades tegutsevate VKEd, iseäranis väikeste pere-ettevõtete tootlikkust ja konkurentsivõimet.
21. Lepinguosalised teevad koostööd digitaalmajanduse edendamiseks, sealhulgas Aserbaidžaaani digikeskkonna ühtlustamiseks ELi digitaalse ühtse turuga, küberturvalisuse suurendamiseks ning rohe- ja ringmajanduse mehhanismide väljatöötamiseks, lähtudes ELi õigusnormidest ja heast tavast, kui see on asjakohane.
22. Majanduse mitmekesistamise raames tagatakse tööhõivealaste ja sotsiaalmeetmetega, et elanikkond ja eriti selle haavatavamad rühmad on võimelised tööturul toimuvate muutustega kohanema. EL jagab oma kogemusi sotsiaalabialaste sätete parandamisel, et kaitsta töötuid ja sotsiaalselt haavatavaid elanikkonnarühmi, ja soodustada nende kaasamist ühiskonda. EL ja Aserbaidžaan edendavad tulemuslikku sotsiaaldialoogi Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni standardite teemal.

3. Ühenduvus, energiatõhusus, keskkond ja kliimameetmed

23. Aserbaidžaaani mitmekesistamisstrateegia toetub suures osas riigi soodsale asukohale transpordiühenduste ristumispunkti ja lepinguosalised teevad koostööd, et suurendada Aserbaidžaaani võimet tegutseda kaubandus-, logistika- ja transpordikeskusena, tagamaks, et tema füüsiline ja õiguskeskkond toetavad seda eesmärki. Erilist tähelepanu pööratakse tõhusale piirihaldus- ja transiidisüsteemile ning ELi-Aserbaidžaaani lennunduslepingu kiirele sõlmimisele. Otsustava tähtsusega on ka transpordisektori juhtimine, sealhulgas õiguslikud ja institutsioonilised reformid.
24. Nii Aserbaidžaaani kui ka ELi jaoks on oluliseks prioriteediks energiahenduste parandamine partnerriikide vahel ning ELiga. Tänu oma suutlikkusele ja geograafilisele asukohale võib Aserbaidžaan anda otsustava panuse Euroopa energiavarustuskindluse suurendamisse. EL võib aga olla oluline kaasaaitaja Aserbaidžaaani energeetikasektori tõhususe, konkurentsivõime, jätkusuutlikkuse ja varustuskindluse suurendamisel. Sel otstarbel peaks kumbki lepinguosaline andma teisele oma energiasektoris avatud ja moonutamata kauplemis- ja investeerimisvõimaluse. Sellega seoses suurendavad lepinguosalised ka oma jõupingutusi, et parandada oma energeetikasektoris ja -turgudel üldist investeerimiskliimat. Energiakaubanduse küsimuses püüavad lepinguosalised uuendada vastavate energiasüsteemide toimimist ja suurendada stabiilsust energiaturgudel, kuhu ja mille kaudu energiavood liiguvad ja hakkavad liikuma. Sellega seoses ja vastavalt 13. jaanuaril 2011 allkirjastatud lõunapoolse gaasikoridori ühisdeklaratsiooni sätetele on olulisemad prioriteedid lõunapoolse gaasikoridori kiire valmishitamine ja õigeaegne alustamine gaasitarnetega Euroopa turule. See suurendab Aserbaidžaaani rolli mitte ainult Euroopa jaoks olulise energiatarnijana, vaid ka potentsiaalse transiidiriigina, mis võiks pakkuda Kaspia mere piirkonnas ja kaugemalgi energiatootjatele lõunapoolse gaasikoridori raames kõiki edastus- ja logistikateenuseid, arvestades lõunapoolse gaasikoridori võimalikku laienemist teistesse riikidesse ja piirkondadesse. Samuti jagab EL oma kogemusi õiguspoliitika ning jätkusuutlikule rohemajandusele ülemineku küsimustes, edendades eelkõige suurema energiatõhususe meetmeid ja taastuvenergialahendusi, nagu on sätestatud 7. novembril 2006 allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumis ELi ja Aserbaidžaaani strateegilise partnerluse kohta energeetika-valdkonnas. Sellega seoses on hädasti vaja energeetikasektori reforme.

25. Jätkusuutliku arengu saavutamiseks on vaja paremat keskkonnaalast juhtimist, loodusvarade säästvat majandamist ja üleminekut rohe- ja ringmajandusele ning samuti koostööd keskkonnasõbraliku transpordipoliitika väljatöötamisel asjakohaste projektide rakendamise kaudu. Lepinguosalised teevad koostööd, et tagada selles valdkonnas hea tava rakendamine. Aserbaidžaaani keskkonnaalaste eesmärkide täitmisel hakkab otsustavat rolli mängima energiatõhusus, linna- ja maapiirkondade keskkonnajuhtimine, eelkõige parem reostuse vältimine ja tõhus materjalikasutus ning jäätmekäitlus. Peamiste prioriteetide hulgas, millega tuleb selles valdkonnas tegeleda, on ka jätkusuutlik metsade ja valgalade majandamine. Tihedam koostöö kliimameetmete alal aitab Aserbaidžaanil arendada oma riiklikult kindlaksmääratud panuste kohaselt majandust, mis on tõhusam, konkurentsivõimelisem, vastupidavam ja stabiilsem. Pariisi kliimakokkuleppe ja vastavate riiklikult kindlaksmääratud panuste täielik rakendamine on peamiste prioriteetide hulgas. Oma koostöös Aserbaidžaaniga keskendub EL eriti vähest kasvuhoonegaaside heidet käsitlevate pikaajaliste arengustrateegiate väljatöötamisele ning kliimameetmete ja keskkonnaküsimuste peavoolustamisele riikide poliitikas, pannes rõhku kiiret edu toovatele valikutele, heitkoguste mõõtmise, teatamise ja kontrollimise raamistike kasutuselevõtule ja kliimamuutustega kohanemisele.

4. Liikuvus ja inimestevahelised kontaktid

26. Lepinguosaliste eesmärk on suurendada kodanike liikuvust (olenevalt olukorrast) ja koostööd hariduse, noorsoo, kultuuri, aga ka teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.
27. Partnerid on pühendunud liikuvuspartnerluse tulemuslikule rakendamisele ning viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingu täielikule rakendamisele ja tõrgeteta toimimisele, et kaaluda sobival ajal, kui tingimused seda võimaldavad, Aserbaidžaaniga viisanõude kaotamise dialoogi alustamist, eeldusel et on olemas tingimused hästi juhitud ja turvaliseks liikuvuseks, sealhulgas on ellu rakendatud viisalihtsustus- ja tagasivõtuleping. Ses suhtes teevad lepinguosalised koostööd eesmärgiga tugevdada dokumentide turvalisuse, piirihalduse, rände- ja varjupaigapoliitika õiguslikku ja institutsioonilist raamistikku kooskõlas parimate rahvusvaheliste standarditega.
28. Tuginedes jätkuvalle koostööle programmi „Erasmus+“, Bologna protsessi ning tehnilise ja kutsehariduse arendamise raames, keskendub tulevane koostöö Aserbaidžaaani haridussüsteemi nüüdisajastamisele alates alusharidusest kuni kolmanda taseme hariduseni. See aitab viia nõuded, mida inimesed esitavad haridusele, ja tööandjate nõutavad oskused omavahel paremini vastavusse. Eelkõige keskendutakse õpetajate oskuste arendamisele ja väljaõppele ning kutseõppe maine ja kvaliteedi parandamisele. Edendatakse koostööd teadusuuringute ja innovatsiooni alal. Koostöö kultuuridevahelise dialoogi alal soodustab kultuurilist mitmekesisust ja paremat vastastikust mõistmist ning suurendab meie ühiskondade sallivust.
-